

S skrbnim pregledom v podjetjih do trajnostnosti

Povezave na YouTube posnetke predavanj:

- Elena Lunder: Direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti: <https://youtu.be/lnNpm7a9jw?si=t5dlpnIWZqK4Gayh>
- Marko Budler: Izsledki raziskave med slovenskimi podjetji in priporočila: <https://youtu.be/9D7ZAFrxI9E?si=OuRXXMWrgrK04MpX>
- Jernej Letnar Černič: Umestitev direktive o skrbnem pregledu CSDDD v slovensko zakonodajo: https://youtu.be/Ya3GnNUThCc?si=GvysDDW_q-6XzLYk

Priročnik **S skrbnim pregledom do trajnostnosti: usmeritve in praktični primeri**

<https://focus.si/publikacija/s-skrbnim-pregledom-do-trajnostnosti-usmeritve-in-prakticni-primeri/>

Odgovori na zastavljena vprašanja:

1. Kaj je EU zelena taksonomija?

EU zelena taksonomija je klasifikacijski sistem, ki opredeljuje merila za gospodarske dejavnosti, ki so usklajene s ciljem ogljične nevtralnosti do 2050 in širšimi okoljskimi cilji. Cilj zakonodaje je, da podpre doseganje ciljev Zelenega dogovora s tem, da nudi enoten klasifikacijski sistem in usmerja finančne investicije v resnično zelene aktivnosti (in preprečuje financiranje zelenega zavajanja). Klasifikacijski sistem je orodje, po katerem podjetja lahko poročajo o svojih aktivnostih, investitorji pa lahko prepoznajo primerne investicije in jih klasificirajo kot zelene.

2. Trajnost v živilski industriji

Živilska industrija je bila ena od sektorjev, ki so v začetku zakonodajnega procesa bili prepoznani kot sektorji s povišanim tveganjem. OECD in Medvladna *organizacija Združenih narodov* FAO je že predhodno prišla do istega zaključka in izdala bolj podrobne smernice o tem, kako lahko podjetja v tem sektorju izvajajo skrbni pregled. Smernice najdete na tem [linku](#).

3. Kateri so ključni koraki pri izvajanju skrbnega pregleda?

V priročniku so opisani ključni koraki skrbnega pregleda v okviru direktive glede poročanja podjetij o trajnostnosti. Poleg tega skupna je informacijska točka za nemški zakon pripravila gradiva za mala in srednje velika podjetja s še podrobnimi smernicami za vsak korak skrbnega pregleda. Smernice najdete [tukaj](#).

4. Vpliv direktive na nabavno službo in dolžnosti nabave, ki iz tega izhajajo

V [priročniku](#) je poglavje o trajnostnostnih nabavnih praksah. Poleg tega priporočamo ogled spletnega seminarja (Amfori) o skrbnem pregledu in nabavnih praksah, ki se je odvijal 12. 3. 2024. Posnetek si

lahko ogledate [tukaj](#). Tema je bila naslovljena tudi na OECD Textiles forum in večina dobrih praks bi bila prenosljiva tudi v druge sektorje ([tukaj](#))

5. Kdaj so izpolnjeni pogoji za poročanje za korporacijo / holding?

V [priročniku](#) so navedene skupine podjetij, ki bodo zavezana k poročanju v okviru direktive CSDDD (v kolikor je podjetje obvezano poročanju za CSRD, se to šteje tudi kot poročanje v okviru CSDDD). Zaenkrat so to podjetja z več kot 1.000 zaposlenimi in več kot 300 mio neto letnega prihodka oz. podjetja, ki nimajo sedeža v EU a imajo več kot 300 mio neto letnega prihodka v EU. Vsa ta podjetja so že tako ali tako krita s strani CSRD, ki obsega večje število podjetij, kot CSDDD.

6. Kateri dobavitelji morajo biti vključeni v ESG podjetja?

Podjetje mora pripraviti oceno tveganj v svoji širši vrednostni verigi - to v vsakem primeru vključuje vse dobavitelje. Na podlagi ocene tveganj pripravijo načrt za naslavljanje potencialnih in dejanskih tveganj. Odgovornost podjetij za naslavljanje tveganj je vezana na možnost vpliva na dobavitelje podjetja. V vsakem primeru mora podjetje prioritizirati tveganja glede na stopnjo resnosti in verjetnosti dejanske ali potencialne kršitve. Več lahko preberete tudi v priročniku.

7. Je pritožbeni postopek lahko tudi Whistleblow procedura?

Žvižgači niso specifično zaščiteni v predlogu direktive CSDDD. Zaposleni in drugi deležniki morajo imeti možnost prijave prek internega pritožbenega mehanizma, ki mora biti varen in omogoča anonimnost. Druga možnost pa je prijava nacionalni odgovorni službi (ni še jasno v kakšni obliki bo obstajala). To lahko naredijo posamezniki ali njihovi predstavniki.

8. Kakšno podporo lahko pričakujemo pri vzpostavljanju CSRD?

Nekaj informacij (tudi) o CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) je v priročniku. V priročniku smo se osredotočili na CSDDD in korakom izvajanja skrbnega pregleda, tako da so te informacije lahko posredno uporabne pri poročanju po ESRS (European Sustainability Reporting Standards, ki tvorijo smernice za poročanje podjetij pod CSRD), saj ta zahteva poročanje o korakih skrbnega pregleda.

9. Katera so bila največja presenečenja pri pogovoru s podjetji v okviru raziskave, ki je predstavljena v priročniku?

Največje presenečenje so velike razlike med poznavanjem ESG in podobnih konceptov med podjetji, ki so sodelovala - od takih, ki že imajo vzpostavljene mehanizme skrbnega pregleda, do takih, ki ne poznajo osnovnih pojmov, povezanih z ESG.

10. Se kot gospodarska družba v obsegu CSDDD razume tudi korporacija, ki ima podjetja izven EU in ima skupno število zaposlenih in prihodke v okviru definiranega obsega?

Načeloma ja - število zaposlenih in višina prihodka ni omejena na EU, če ima podjetje/ korporacija sedež v EU.

11. Ali bo bombaž iz držav s povišanim tveganjem za prisilno delo ostal skrit?

Pri pregledu tveganj v okviru CSDDD bi morale podjetje oceniti vsa tveganja v svojih vrednostnih verigah (seveda ob omejenih kapacitetah - najprej najhujše). a proces bi moral zaznati tudi tveganja, ki jih nosi bombaž iz držav s povišanim tveganjem za prisilno delo. Ker je prisilno delo huda in nepopravljiva kršitev, bi jo podjetje moralo prioritizirati v svojem načrtu aktivnosti za naslavljanje tveganj, tudi če je kršitev višje v verigi in ne pri neposrednih dobaviteljih.

Istočasno se zaključujejo faze zakonodajnega postopka, ki bo prinesel novo EU uredbo o prisilnem delu. Ta bo omejevala prodajo izdelkov, ki so bili izdelani s prisilnim delom, na EU trgu. Povezava je na voljo [tukaj](#).

12. Kako se obravnava večje trgovske družbe, če so dobavitelj tir 1 - kako naj obravnavamo svojega dobavitelja v prvem redu, če smo mi zavezniki CSDDD in je dobavitelj trgovec, ki kupuje iz različnih virov?

Kot del skrbnega pregleda je potrebno opraviti pregled dejanskih in potencialnih tveganj po celotni vrednostni verigi. Tako pri svojih dobaviteljih prvega reda kot pri njihovih dobaviteljih in drugih dobavitelji 3. ali 4. Reda. Nato sledi snovanje aktivnost s katerimi se tveganja naslovijo. Priporočila za te aktivnosti lahko najdete v [OECD smernicah](#) ali v [smernicah pripravljenih s strani nemške enotne kontaktne točke](#). V predlogu CSDDD, ki je opisan v prilogi k našemu priročniku lahko najdete osnovne korake, za sodelovanje z dobavitelji. Med njimi so na primer jasen Kodeks ravnanja za dobavitelje, ki jih lahko obveže, da ga prenesejo naprej, kot tudi smernice za podkrepitev sodelovanja z dobavitelji preko podpore pri izvajanju, finančne podpore in pravičnih nabavnih praks, ki nadaljnje omogočajo skladnost s človekovimi pravicami in spoštovanje okolja pri dobaviteljih. Zahteve za boljše ravnanje brez zagotovljenih boljših pogojev za sodelovanje niso realistične. Uporabno je lahko skupaj s svojimi dobavitelji sodelovati v industrijskih iniciativah, ki skupaj razvijajo dobre prakse sodelovanja.

13. Nabavne prakse pri uvozu surovin, ki jih Evropa nima, gredo tudi preko trgovskih družb, viri pa so lahko tudi iz držav globalnega juga. Kaj v tem primeru?

Enako kot zgoraj je uporabno aktivno sodelovanje s svojimi direktnimi dobavitelji, kot na primer uvozniki, saj bo le tako možno zagotoviti, da so zahteve CSDDD in vaših kodeksov ravnanja prenesene v prakso. Obstoječe iniciative kot [Better Buying Initiative](#) ali [Ethical Trading Initiative](#) lahko nudijo kakšne uporabne napotke. V sektorju kakava so ne na primer podjetja, ki proizvajajo čokolado v Evropi povezala z uvozniki in certifikati in skupaj oblikovala željene smernice za naslednje korake ([Cocoa Coalition](#)).

14. Velika Britanija in CSDDD - Na podlagi Modern Slavery Act 2015 podjetja zahtevajo od dobaviteljev podpis izjave o spoštovanju, hkrati pa zahtevajo izvajanje SEDEX - SMETA 3rd party presoje. Ali so znani načrti Združenega kraljestva?

Konec prejšnjega leta je bil predstavljen zakonodajni [predlog](#).

Priporočene povezave:

- Smernice za pogodbene klavzule v tekstilni industriji (vključuje tudi pogodbene klavzule, ki so splošne za skrbni pregled): <https://www.responsiblecontracting.org/toolkit>
- Uporaben Webinar, ki naslavlja presek nabavnih praks in izvajanja skrbnega pregleda: <https://www.amfori.org/en/knowledge-centre/events/webinar-responsible-purchasing-practices-an-effective-approach-to-meet-due-diligence-obligations>
- CRM zakonodaja (Critical raw materials): https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1661
- Uredba EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (oz. uradni naziv Uredba o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije), ki je bila sprejeta v letu 2023: https://environment.ec.europa.eu/topics/forests/deforestation/regulation-deforestation-free-products_en
- Uredba o konfliktnih materialih (Conflict Minerals Regulation): https://policy.trade.ec.europa.eu/development-and-sustainability/conflict-minerals-regulation_en
- Analiza poročanja slovenskih podjetij o skrbnem pregledu na področju človekovih pravic (2022): <https://focus.si/publikacija/analiza-porocanja-slovenskih-podjetij/>
- Analiza poročanja slovenskih podjetij o skrbnem pregledu na področju človekovih pravic (2023): <https://focus.si/publikacija/analiza-porocanja-slovenskih-podjetij-o-skrbnem-pregledu-na-podrocju-clovekovih-pravic/>

PRAVIČNA
TRGOVINA SLOVENIJA
Mi smo sprememba!

Iceland
Liechtenstein
Norway
Active citizens fund

Aktivnost je podprta s sredstvi Programa ACF v Sloveniji 2014–2021. Vsebina projekta Brez izkoriščanja je v izključni odgovornosti društva Focus in ne odraža nujno stališč sofinancerjev.